

Frederik II's Kanal blev gravet i 1570'erne fra Store Gribssø, midt i Gribsskov, til Frederiksborg Slot for at drive slottets vandmølle.

Vandveje, brønde og kilder

I Gribsskov er der i århundreder gravet kanaler for at lede vand til møllerne i området. Det er bl.a. kanalerne som Frederik II lod grave i 1770'erne fra St. Gribssø og helt fra Allerød gennem Brødeskov til Frederiksborg Slotsø og slottets vandmølle.

Kulturtema-folderne

Serien "Kulturspor i Nordsjælland" er foldere, som viser vej og introducerer til forskellige kulturspor, ejet af Miljøministeriet og i det daglige forvaltet af Naturstyrelsen Nordsjælland.

Folderne giver hver en introduktion til et kulturhistorisk tema, eksempelvis gravhøje, middelalderens bebyggelser eller forsvundne landsbyer i skovene. Folderne viser et konkret antal eksempler på de valgte kulturspor, angiver GPS-kordinater til stederne samt telefonnumre til vores audioguide, som man kan ringe til og modtage fortællinger om de enkelte steder.

I de seneste 800 år er der gravet grøfter, kanaler og damme til Stenholt Vandmølle ved Esrums Sø's sydlige bred. Mange af disse er i dag imponerende seværdigheder.

Den største ingeniørbedrift er Esrums Kanal. Det er en transportkanal, som fungerede fra 1805 til 1873, hvor rækker af pramme hvert år transportererede mellem 2.000 og 10.000 rummeter brænde fra Gribsskov til udskibning ved Kattegat.

Der er ni meters niveauforskel mellem Kattegat og Esrums sø. Dette problem blev løst ved at man gravede to kanaler i hvert sit niveau, og ved Væltningen i Snevret Skov nord for Esrums Sø blev brændet væltet fem meter ned ad en sliske fra den "øvre kanal" til den "nedre."

I de nordøstsjællandske skove kan man støde på brønde flere steder i skovene. Nogle er sat med natursten, andre er bygget af mursten og ganske velbevarede. Andre igen er forfaldet og ses blot som et ovalt hul i jorden med vand i. De fleste af dem er brønde, som i sin tid har tilhørt skovens mange forsvundne gårde og landsbyer.

Nogle brønde er bygget omkring de hellige kilder. Det var kilder hvis vand havde en helbredende virkning, når man drak af dem eller badede i vandet.

Den mest kendte kilde i Nordsjælland er utvivlsomt Helene Kilde. Helene var en from kvinde fra Sverige, som blev dræbt af røvere og kastet i havet. Der hvor hun drev i land ved Tisvildeleje sprang den kilde, som vi i dag kalder Helene Kilde. Vandet fra kilden blev kendt for sin helbredende virkning. Særligt mange søgte kilden ved Sankt Hans, hvorved kildemarkedet i Tisvilde opstod.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen
Tlf. 73 54 30 00

www.nst.dk

Ring til audioguiden
og hør om dette sted
9940 0865
Opkaldet koster
normaltaks.
www.skovognatur.dk/Nordsjælland

ARBEJDSMARKEDETS
FERIEFOND

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Kulturspor i Nordsjælland

Vandets veje
Audioguiden

Herover ses det ene af de to stenkar ved den berømte Helene Kilde, der udspringer umiddelbart øst for Tisvildeleje.

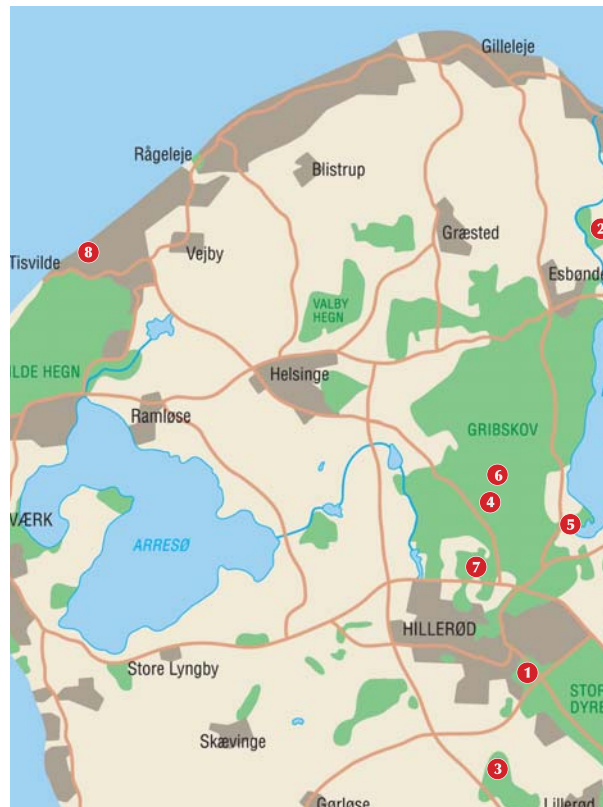
Den gamle mølleksel fra Stenholt Mølle ligger nu til beskuelse ved mølledammen i Esrum.

I den sydlige del af Gribskov kan man tydeligt se resterne af

På Jørgen Sonnes maleri fra 1865 bliver fint klædte gæster fra København roet op ad Esrum Kanal gennem Snevret Skov. Billedet hænger på Frederiksborgmuseet.

Med telefon og GPS

GPS-kordinater og telefonnumre

Breddegrad Længdegrad

- 1 Kanaler og damme omkring Fantasiens Ø
 N55 55,432 E12 19,241 99 400 515
- 2 Esrum Kanal og Væltningen
 N56 04,007 E12 22,263 99 400 852
- 3 Frederik II's kanal i Brøde Skov
 N55 53,360 E12 18,017 99 400 855
- 4 Frue Kilde
 N55 58,600 E12 16,590 99 400 857
- 5 Stenholt Mølle
 N55 57,838 E12 21,000 99 400 859
- 6 Frederik II's Kanal i Gribskov
 N55 59,275 E12 17,350 99 400 863
- 7 Frederik II's kanal ved Selskov
 N55 56,623 E12 17,537 99 400 869
- 8 Helene kilde
 N56 03,867 E12 04,748 99 400 882

Med audioguiden kan du få fortalt stedets historie over telefonen imens du færdes ved fortidsminderne